

Марица МАЛОВИЋ ЂУКИЋ
Историјски институт
Београд

БРАТА, УДОВИЦА ПАШКА БУГОНОВА (БУГОНА)*

Анстракт: На основу извора и литературе, Грбаљског катастика, Которског статута, објављене которске и необјављене дубровачке архивске грађе приказана је пословна и друштвена делатност Брате, удовице Пашка Бугона. Истакнуто је Братино трговачко и кредитно пословање са својим сународницима и најближим суседима, пре свих са Дубровчанима и трговцима из Венеције. Породичне прилике и имовно стање.

Кључне речи: Брата Бугон, Котор, Србија, Дубровник, Венеција, кредит.

Брата Бугон, припадала је познатој которској патрицијској породици Бугон, јер је била удата за Паскоја-Пашка Бугона. Пашко је имао још два брата, Тому и Петра који су активно учествовали у привредном и друштвеном животу Котора у првој половини 14. века. Пашко је био најстарији међу браћом, али мање познат од своја два млађа брата. Братин муж Пашко умро је пре краја децембра 1326. године, Брата се први пут помиње као Пашкова удовица 26. децембра 1326. године.¹

Томина и Петрова снаха Брата после смрти мужа наставила је пословну каријеру слично као и њени девери, али у скромнијем обиму. Пословну сарадњу пре свих, обављала је са својим сународницима. Марко Драго, которски племић и трговац, задужио се 26. децембра 1326. код

* Рад је настао као резултат истраживања на пројекту Министарства просвете и науке Републике Србије *Средњовековне српске земље (XIII–XV век): политички, привредни, друштвени и правни процеси* (Ев. бр. 177029).

¹ *Kotorski spomenici Prva knjiga kotorskih notara od God. 1326-1335*, ed A. Mayer, Zagreb 1951, nr. 253, 98 (даље: *Kotorski spomenici I*).

Брате удовице Пашка Бугона на суму од 23 перпера, које ће јој вратити до Божића.² Брата није била само кредитор већ и дужник. Давала је у залог непокретну имовину (земљу) за позајмљени новац. Пословала је са оним Которанима који су трговали у Србији. Тако се задужила заједно са Петром Гостовим и сином Павлом код которског трговца Бисте Примути на суму од 60 перпера и дала му у залог половину заједничке земље коју је имала са Петром Гостовим у Брскову. Дуг је требало да врати за 15 дана.³ Она је била и епитроп својим суграђанима.⁴ Имала је непокретну имовину – куће и земљу у Котору. Средином јуна 1331. Брата са синовима Павлом и Иваном дала је у закуп једну своју кућу у Котору Илији Загуровићу на шест година. Унапред је примила најмовину од 50 перпера.⁵ Била је јемац сину Павлу када се задуживао у Котору код млетачких трговаца.⁶

И Брата, као и браћа њеног мужа Тома и Петар, пословала је са Дубровчанима. Када је била у Дубровнику склапала је кредитне послове и бавила се и породичним приликама. Почетком децембра 1332. године Брата је била у Дубровнику и удавала једну од ћерки (Ану) за Паскоја Лауренцијевог Китугња. Не зна се колики је мираз добила ћерка. Једино је познато да се истога дана Брата задужила у Дубровнику на 1600 перпера, дуг је требало да врати за годину дана.⁷ Изгледа да мираз није био исплаћен зету Паскоју на време, ни крајем априла 1336. јер му је Брата заложила једну своју кућу у Котору за 950 перпера које ће му вратити за годину дана.⁸

И почетком јуна 1333. срећамо Брату у Дубровнику и овог пута због удаје друге ћерке, Винице, за Дубровчанина *Tripra de Stillo* и дала јој је у мираз 500 перпера и 50 аксађа злата.⁹ Имала је опет потешкоћа око исплате мираза. Због недостатка финансијских средстава односно готовине, исплата мираза није ишла уобичајеним током, те је долазило до одређених интервенција. Вероватно су браћа била задужена око исплате мираза, како је било предвиђено Которским статутом. Пошто Братин мираз није био довољан да исплати ћерки односно зету, Братин син Џиве саветовао је мајку почетком септембра 1333. да прода део имовине њиховог покојног

---

² *Kotorski spomenici* I, nr.253, 98.

³ *Kotorski spomenici* I, nr.918, 309.

⁴ *Kotorski spomenici* I, nr.192, 78-79.

⁵ *Kotorski spomenici* I, nr. 664-665, 234. Кућа се налазила код цркве св. Матије.

⁶ *Kotorski spomenici* I, nr.

⁷ *HAD, Aptagi* II fol.175, 1 XII 1332.

⁸ *Kotorski spomenici* II, nr.1664, 413.

⁹ *Aptagi* II fol.215, 5 VI 1333.

оца Пашка у Котору која је после Пашкове смрти припала Брати. На тај начин би брат Павле измирио преостали део мираза зету Trippu de Stillo.¹⁰ И овај пример говори да Брата, удовица Пашкова, није могла отуђити-продати непокретну имовину коју је наследила после мужевљеве смрти без сагласности синова, како је било предвиђено и Статутом.

Пословала је Брата и са млетачким трговцима који су трговали у Котору, Србији и Дубровнику у другој и трећој деценији 14. века. Почетком августа 1330. млетачки трговац Јакобело Белончело тражи од Брате, удовице Пашкове и њеног сина Павла, да му исплати 740 перпера мање један грош, који је обећала вратити за месец и по дана. Пошто Брата није на време вратила дуг, дозвољава Јакобелу да уђе у њене поседе и то у кућу, земљу и виноград у Друмидрани.¹¹ Брата је измирила ово дуговање Јакобелу Белончелу, јер је изјавио крајем јануара 1331. да му је Брата са синовима подмирила цео дуг.¹² Још један млетачки трговац, Јакобело Болани изјављује крајем јануара 1332. године да су му Пашко Бугон, Брата, жена Пашка Бугона и његови наследници подмирили све дугове.¹³ Овде се свакако радило о Пашковом дугу, тада 1332. године Пашко није био уживоту, јер је поменут као покојни још крајем децембра 1326. како сам раније навела. Тако је Брата била обавезна да враћа и дугове свог покојног мужа, јер је кредитор доставио дужничку исправу, како је било предвиђено Статутом.¹⁴

Брата је имала непокретну имовину у Котору. У Котору је имала најмање три куће.¹⁵ Куће је давала у закуп уз годишњу најмовину како сам раније навела. Једну своју кућу која се налазила у близини цркве св. Матије дала је у закуп на шест година уз годишњу најмовину од 12 перпера.¹⁶ Посе-довала је земљу у Друмидрани, Крепима и другим местима на которској територији.¹⁷ Давала је земљу у закуп уз годишњу ренту у новцу.¹⁸

Поред имовине у Котору Брата је поседовала непокретну имовину у Србији. Када су браћа Тома и Петар делили непокретну имовину у

¹⁰ *Aptagi II fol.236*, 11 IX 1333.

¹¹ *Kotorski spomenici I*, nr. 548, 197.

¹² *Kotorski spomenici I*, nr. 910, 307.

¹³ *Kotorski spomenici I*, nr. 885, 301.

¹⁴ *Statuta et leges civitatis Cathari*, Venetiis 1616, (*Stat. Cath.*) cap. 392; L. Blehova Čelebić, *Žene srednjovekovnog Kotora*, Podgorica 2002, 121-122.

¹⁵ *Kotorski spomenici I*, nr. 548, 197, nr. 634, 224, nr. 664-665, 234.

¹⁶ *Kotorski spomenici I*, nr. 664, 234.

¹⁷ *Kotorski spomenici I*, nr. 548, 197; II, nr. 234, 57.

¹⁸ *Kotorski spomenici Druga knjiga kotorskih notara god. 1329, 1332-1337*, ed. A. Mayer, Zagreb 1981, nr. 234, 57 (= *Kotorski spomenici II*).

Србији 25. децембра 1327. Брати, удовици Пашковој са сином Павлом, припали су један млин у Брвенику, кућа нова у Брскову, коју су делили са Петром Гостовим. Осим тога добили су на деоби и два парчета земље у Руднику.¹⁹ Тада на деоби нису била присутна остала деца Братина и покојног Пашка, синови Иван и Циве, јер су вероватно били малолетни, те је све послове водила мајка Брата заједно са тада пунолетним сином Павлом. Терке Пашкове односно Братине имале су право на мираз, али не и право на наследство пошто су имале браћу како је било регулисано статутом.²⁰ Помиње се још нека Братина земља у Брскову, коју није добила на деоби.²¹

Брата је током 1332. почела да отуђује имовину у Србији. Почетком 1332. заједно са сином Павлом продала је млин у Брвенику једном Дубровчанину за 30 перпера.²² И овај пример као и претходни још једанпут говори о томе да удовица није могла отуђити део мужевљеве имовине који јој је припадао (то је право на *lectum*) без сагласности пунолетних синова.²³ Брата се јавља у улози јемаца, повериоца и дужника у Котору.²⁴

Брата је била присутна на деоби имовине у Србији крајем 1327, као што смо навели. Међутим, када су браћа Петар и Тома делили имовину у Котору 16. априла 1333. године на деоби није било Брате и њене деце.²⁵ Вероватно је Брата добила свој део након смрти мужа Пашка, који је умро пре краја 1326. године, јер се у једном которском документу од 26. децембра 1326. Брата помиње као удовица Пашка Бугона.²⁶ Међутим, када су браћа Тома и Петар делили ждреб у Леденицама, средином октобра 1336. године, био је присутан само њихов нећак Павле, син покојног Пашка, који је добио свој део.²⁷

---

¹⁹ *Kotorski spomenici* I, nr. 496, 175; К. Јиречек, *Историја Срба*, Београд 1978, 93 (репринт издање).

²⁰ *Stat. Cath. Cap. CLXXXV*, 110-111.

²¹ Види нап. 3.

²² *Kotorski spomenici* II, nr. 72, 19.

²³ i *Stat. Cath., cap. CXСIX*, p. 119; И. Синдик, *Комунално уређење Котора од друге половине XII. до почетка XV. столећа*, Београд 1950, 132; Z. Janeković-Romer, *Rod i grad Dubrovačka obitelj od XIII do XV stoljeća*, Dubrovnik 1994, 106 ; Н. Богојевић, *Прилог проучавању положаја жене удовице у седњовјековном Котору (XIV вијек)*, Десети конгрес историчара Југославије (15-17. јануар 1998), Београд 1998, 366-368.

²⁴ *Kotorski spomenici* II, nr. 693, 172.

²⁵ *Kotorski spomenici* II, nr. 345, 86.

²⁶ *Kotorski spomenici* I, nr. 253, 98.

²⁷ *Kotorski spomenici* II, nr. 1066, 275-276.

Међутим, на овим деобама земље (у Србији и Котору) нигде се не јавља још један Пашков син Вита, који се помиње у архивској грађи. Вита је рођен из вероватно ванбрачне везе Пашка и Богдане, која је била Витина мајка. Према томе, Богдана је вероватно била Пашкова ванбрачна жена и Вита ванбрачни син. Према которском статуту земљу у Грбљу нису могли наследити ванбрачни синови.²⁸ Вита је изгледа умро млад, те је његове недовршене послове завршавала мајка Богдана. Витина мајка Богдана, како се наводи искључиво у документима, није оставила након Витине смрти део имовине у Котору Братиној деци већ његовим стричевима Петру и Томи. Богдана је 30. децембра 1334. изјавила да по сопственој жељи враћа Томи и Петру Бугонову кућицу и виноград на Мулу и препушта им своје право над свим потраживањима и оставама које је учинио покојни Вита.²⁹ Пашкова удовица Брата је саопштила средином априла 1337. године да неће ометати Петра и Тому Бугона у вези имовине покојног Вите, сина Пашкова, коју им је дала Богдана, мајка Витина.³⁰

Вита, син Пашка Бугона и Богдане (вероватно ванбрачна Пашкова жена) пословао је са својим суграђанима и Дубровчанима. У Дубровнику је био похрањен залог-остава Вите Бугона око кога су искрсли неки неспоразуми после Витине смрти. Не зна се да ли је у питању један те исти залог Вите, сина покојног Пашка Бугона, похрањен у Дубровнику, вероватно за позајмљени новац или је Вита позајмљивао новац од различите дубровачке властеле па је и залога било више. Вита је оставио у Дубровнику неко сребро, као залог, вероватно за позајмљени новац, мада се то у документу не каже. Међутим, из даљег текста види се да се радило о залогу за позајмљени новац. После Витине смрти послови око залога били су недовршени те их је наследила његова мајка Богдана. Почетком септембра 1334. године Богданини заступници у Дубровнику поводом Витиног залога били су Тома Бугон и Петар Сабо. Крајем јануара 1335. Тома Бугон и Петар Сабо именују Миха Бућу да их заступа у Дубровнику и да преузме од Пала Растића њихове оставе и потраживања које је Вита Бугон код њега оставио.³¹ На крају се овај залог у сребру нашао код Михаила-Михе Бинчулића и њему је требало да се врати новац. Михаилови заступници у овом случају били су Теодор Бодачић и Јуре Кабужић, који су у року од два месеца требали да наплате Михаилов дуг од Братиних заступника Томе Бугона и Петра Саба. Када је дуг исплаћен

²⁸ Stat. Cath, cap. CCCC XII, 233-234.

²⁹ *Kotorski spomenici* II, nr. 704, 175.

³⁰ *Kotorski spomenici* II, nr. 1540, 385, nr. 1664, 413.

³¹ *Kotorski spomenici* I, nr. 1136, 386.

Михаилу Бинчулићу нема вести. Вероватно је дуг исплаћен Михаилу Бинчулићу, јер се више не помиње.³² Вита, син Пашка Бугона јавља се средином априла 1327. и као сведок у судским парницама у Котору.³³

Брата и Пашко имали су петоро деце: три сина Павла, Цива и Ивана и две ћерке Винуцу и још једну чије име остаје непознато и обе су биле удате у Дубровнику. Имао је Пашко још једног сина Виту кога смо већ споменули, са Богданом, која је као што смо истакли била ванбрачна Пашкова жена. У архивској грађи Богдана се помиње само као мајка Витина и нема помена да је била Пашкова законита жена. Исто тако, Вита се наводи само као Пашков син и уз његово име не стоји да је ванбрачни син Пашка Бугонова. У средњовековном Котору у католичкој средини није био познат развод брака.³⁴

Породица Бугон имала је велики углед у Котору у првој половини 14. века. О томе говори податак да су браћа Тома и Петар и њихова снаха Брата, Пашкова удовица, добили земљу у Грбљу, вероватно после прве поделе Грбља која је извршена након припајања Грбља Котору 1. октобра 1307. године. Из *Роанског катастика* сазнаје се да је Брата, жена Пашка Бугонова за коју се не каже да је удовица (вероватно грешка писара) добила три карата земље у Горњем Грбљу од которске општине који су током прве поделе земље у Грбљу припадали једном од другова (Трифуну Зернеки-Цернеки?) у ждребу Базилија Матовог. Ту земљу коју је Брата добила тада у Грбљу не зна се када, (али не у првој подели земље у Грбљу, већ после тога када је општина располагала празним каратима) могли су њени потомци само наследити и дати у мираз. Нису је смели продати, заложити или било на који други начин отуђити како је било прописано Которским статутом.³⁵ Такође смо сазнали ко је све могао наследити земљу у Грбљу од Братиних наследника односно Пашкових наследника.³⁶ Земљу у Грбљу наследио је Павле Кастагна, Братин син,

³² *Kotorski spomenici* II, nr. 577, 144, nr. 586, 146.

³³ *Kotorski spomenici* I, nr. 269, 106.

³⁴ Види опширније: L. Vlešova Čelebić, нав. дело, 116-117.

³⁵ *Stat. Cath. cap. CCCCXII*, 233-234; Stjepčević, *Kotor I Grbalj*, 26, 94-95 нап. 92, = *Arhivska istraživanja Voke Kotorske*, 202, 263-264, нап. 92; Ђ. Петровић, *Грбаљ и Грбљани у XIV веку*, Грбаљ кроз вјекове, Зборник радова са научног скупа „Грбаљ кроз вјекове“ Грбаљ и Котор 11-13 октобар 2001. године, Грбаљ 2005, 389.

³⁶ Историјски архив Котор = ИАК, Роански препис Грбаљског катастика из 1457 = *Catasticum contractae Zoppa de Gerbili* - Катастик дијелова жупе Грбаљ = *Liber legitimationum župe Grbalj*, Prolog, us, 1, 12'-13 (=Роански катастик, *Roanneski katastik* како га је назвао сам проналазач Мухамед Незировић. У даљем тексту *Роански катастик*). Љубазношћу Душана Синдика и Љуба Мачића добила сам CD

Павла је наследио његов син Пако-Паскоје? Ту земљу од Пака наследио је његов брат по мајци сер Никола Главатов, коме су је 1430. которски кнез и капетан и которски службеници одобрили, признали и потврдили.

И у једном другом ждребу, такође у Грбљу, према *Роанском катастику* се помињу тројица синова Павла Риле као главе ждреба који су добили шест карата. Од тројице браће најстарији Паскоје добио је два карата које су наследили горе поменути Павле Кастагна, Паскојев син, Павла је наследио његов син Пако-Паскоје?. Ту земљу од Пака наследио је његов брат по мајци сер Никола Главатов, коме су је 1430. которски кнез и капетан и которски службеници признали, потврдили и одобрили.³⁷ Овде се у два различита случаја јављају исти наследници у ждребу Брате, жене Пашка Бугона и у ждребу Паскоја Риле. Није познато из архивске грађе да је Брата пре удаје за Пашка Бугона била удата за Паскоја Рилу, сина Павла Риле. Истина, у једном которском документу с краја септембра 1333. године поменута је Брата, жена покојног Паскоја Риле.³⁸ Помиње се средином априла 1334. Павле, син покојног Паскоја Риле.³⁹ Међутим, оба имена се често јављају у Котору те зато на основу тога не можемо донети никакав закључак. Могло би се претпоставити да је поменути Павле Кастагна који се помиње као син Паскоја Риле и као син Брате Бугон, син из заједничког брака Паскоја Риле и Брате, касније удате Бугон. Брата, након смрти мужа Паскоја Риле није могла довести сина Павла са собом

снимак односно ксерокс копије Роанског катастика који је сада похрањен у Историјском архиву у Котору. Овом приликом срдечно им се захваљујем. Наведени Роански препис Грбаљског катастика из 1457. године (Роански катастик,) пронашао је Мухамед Незировић у Градској библиотеци у француском граду Роану, у фонду Boullier број 5, Види: М. Nezirović, *Liber Legiptimationum Nepoznati katastik župe Grbalj iz XV stoljeća*, Melanges Skok, Zagreb 1985, 357-374; Isti, *Da li je jedan rukopis iz Zadra iz 1429. godine izvor katastika Liber Legiptimationum župe Grbalj*, Radovi FF u Sarajevu XII (2002) 209-223. Мухамед Незировић сматра да је которски нотар Johannes de Luxia преписао Задарски катастик из 1429. године (Балбијев катастик) када је био нотар у Котору (1431-1458) и препис је био готов 1457. године и то је Роански катастик из 1457. године. Значај *Роанског катастика* је у томе што доноси вести о првом власнику то јест почиње од првог живаоца карата у Грбљу, међу којима је било оних који су добили земљу када је била прва подела карата - земље у Грбљу првог октобра 1307. године. Он затим прати све промене, односно његове наследнике и завршава се именом живаоца у чијем је поседу био (карат) у том тренутку.

³⁷ *Роански катастик*, 5.

³⁸ *Kotorski spomenici* II, nr. 436, 109.

³⁹ *Kotorski spomenici* II, nr. 800, 198.

удајом за Пашка Бугона. Павле је морао остати у мужевљевој породици како је било предвиђено которским статутом.⁴⁰ Проблем је што Павле носи презиме Кастагна а не Рила. У которској архивској грађи не помиње се син Братин Павле као Кастагна (Кастагња-Костагња) већ само као Павле.⁴¹ Истина, Павле се помиње и као син покојног Пашка Бугона.⁴² Брата је изгледа из два брака имала два сина са истим именом. Оба Братина сина носила су име Павле. Из Братиног првог брака са Паскојем Рилом рођен је син Павле Кастагња (не носи презиме Рила већ Кастагња). Можда је Кастагња био надимак презимена Рила или је био само његов надимак, по коме је био познат, те се зато не помиње под презименом Рила. На основу досадашње истражености извора можемо претпоставити да је Брата имала двојицу синова истог имена, једног можда из првог брака (са Павлом Рилом) Павла Кастагњу и другог сина такође Павла са Пашком Бугоном.

О породичним приликама и Братином имовном стању у целости немамо податке јер није сачуван њен тестамент као ни друге которске властеле и грађана из тог периода с обзиром на то да од 1337. до 1395. нису сачуване судско нотарске књиге у Историјском архиву у Котору. На основу штуре и раштркане которске грађе покушаћемо да склопимо мозаик о Братином породичном стаблу и имовини.

За саму Брату не зна се одакле је и од ког рода је била. Брата се изгледа удавала два пута. У браку са Пашком Бугоном имала је петоро деце, три сина и две кћерке. Њихови синови су се звали Павле, Иван и Џиво а кћерке Ана и Веница, обе су биле удате у Дубровнику. Брата је поред поменуто петоро деце имала је још једно дете, сина Павла Кастагњу, вероватно из првог брака са Павлом Рилом. Такође, и муж Братин Пашко Бугон имао је осим поменуто три сина још једног сина Виту, рођеног у ванбрачној везе са Богданом, Витином мајком.

---

⁴⁰ Могло би се претпоставити да се ради о мајчином миразу, земља у Грбљу се могла једино наследити и дати у мираз како је било предвиђено Которским статутом (Stat. Cath. ser. ССССХП, р.233). Брата је вероватно удајом (за Паскоја Рилу) добила у мираз земљу у Грбљу, (мада то није наведено у Роанском катастику, већ да је ту земљу Брата добила од општине, што представља сметњу при доношењу наведене претпоставке: види нап. 33) па пошто се преудала тај мираз остаје деци из првог брака, те зато ту земљу у Грбљу наслеђује њен син Павле. Сва права које је Брата добила мужевљевој смрћу, губила је преудајом. Одлазећи у кућу новог мужа растајала се са децом, која су морала остати у породици свог оца. (Z. Janeković-Romer, *nav. delo*, 106). Можда је Павле Кастагња био Пашка Риле син натуралис - да ли?

⁴¹ *Kotorski spomenici* I, nr. 548, 197.

⁴² *Kotorski spomenici* II, nr. 693, 172; nr. 975, 245; nr. 1230, 317.

Од све деце Пашкове и Братине најпознатији је био син Павле. У которској архивској грађи јавља се Павле, као син Пашка Бугона, понекад само као Павле, син Братин. Павле, син Пашков бавио се кредитним и трговачким пословањем. Марин Јарти из Котора задужио се крајем децембра 1326. године код Павла, сина Пашка Бугона на 34 крстата перпера које ће вратити за месец дана.⁴³ Није Павле био само кредитор већ и дужник. Павле, син покојног Пашка Бугона, крајем децембра 1334. залаже земљу, кућу и расадник у Друмидрани за 1100 перпера млетачких гроша. Дуг враћа до празника Светог Базилија.⁴⁴ Приликом задуживања код млетачких трговаца почетком марта 1336. године, стриц Петар био му је јемац.⁴⁵ Сам Павле задужио се почетком октобра 1335. код стрица Петра.⁴⁶ Мајка Брата је финансијски помагала сина Павла средином октобра 1331. у његовом трговачком пословању.⁴⁷

Брата заједно са синовима Павлом и Иваном у првој половини 1331. даје две куће у Котору у закуп уз годишњу најмовину.⁴⁸ Брата, као што смо раније навели, дели имовину у Србији само са сином Павлом и његовим стричевима. Исто тако само Павле, син Пашка Бугона а нећак Томе и Петра Бугона добио је (његова се браћа не помињу) део имовине када су делили ждреб у Леденицама. Све ово говори о најстаријем сину привилегованом од оца, како је то било према которском статуту.⁴⁹ Једанпут је Брата имала и спор са сином Павлом почетком 1337. због неспоразума око земљишних поседа.⁵⁰

На основу извора и литературе, Грбаљског катастика, објављене которске и необјављене дубровачке архивске грађе приказан је живот и рад Брате Бугон, удовице Пашка Бугона. Обрађено је Братино трговачко и кредитно пословање, породичне прилике и имовно стање. Брата је поседовала непокретну имовину (куће и земљу) не само у Котору већ и у Србији. На њеном примеру приказали смо положај удовице, (права и обавезе) у Котору у средњем веку који је био регулисан которским статутом. Пример Брате Бугон као пословне жене, иако усамљен, указао је на пословно укључивање жена у економске токове тога времена

⁴³ *Kotorski spomenici* I, nr. 252, 97

⁴⁴ *Kotorski spomenici* II, nr. 693, 172. Павле се задужио код Павла покојног Домање de Multigino.

⁴⁵ *Kotorski spomenici* II, nr. 1599-1600, 398.

⁴⁶ *Kotorski spomenici* II, nr. 1230, 317.

⁴⁷ *Kotorski spomenici* I, nr. 762, 267.

⁴⁸ Види нап. 5 и 15.

⁴⁹ *Stat. Cath. ser.* CXXXIX, 85; И. Синдик, *нав. дело*, 132.

⁵⁰ *Kotorski spomenici* II, nr. 1090, 282.

Marica Malović Đukić

BRATA, THE WIDOW OF PAŠKO BUGONOV (BUGON)

Summary

This paper covers the life and work of Brata Bugon, the widow of Paško Bugon on the basis of historical sources (the Cadastral Book of Grbalj, the Statute of Kotor, published documents from the Kotor Archives and unpublished from the Dubrovnik-Ragusa Archives) and literature. It deals with Brata's commercial and credit business activities with her countrymen and nearest neighbours (above all, the Ragusans and merchants from Venice), as well as her family life and financial status. Brata's good standing and high status is confirmed by the fact that she was given land in Grbalj, although she was a widow. Brata owned real estate (houses and land) not only in Kotor, but also in Serbia. Her case was used to depict the position of widows (their rights and obligations) in medieval Kotor, which was regulated by the Statute of Kotor. The example of Brata Bugon as a business woman, although an isolated instance, shows us that women were not absolutely excluded from economic flows in the middle ages.

Keywords: Brata Bugon, Kotor, Serbia, Dubrovnik-Ragusa, Venice, credit.

Чланак примљен: 14. 04. 2011.

Чланак коначно прихваћен за објављивање: 27. 06. 2011.